

**Обґрунтування
прийняття постанови НКРЕКП «Про погодження змін до
Програми відповідності АТ «Укрзалізниця»**

Відповідно до статті 48 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) оператор системи розподілу електричної енергії (далі – ОСР), що входить до складу вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, зобов'язаний розробити та впровадити програму відповідності, в якій мають бути передбачені заходи, обов'язкові для виконання персоналом оператора системи розподілу при здійсненні ним своїх функцій та у взаємовідносинах з учасниками ринку електричної енергії. Програма відповідності погоджується Регулятором та оприлюднюється в установленому Регулятором порядку.

Вертикально інтегрований суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, фізична особа, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, що провадить діяльність з передачі та/або розподілу електричної енергії і щонайменше одну з функцій з виробництва або постачання електричної енергії, або група таких осіб, пов'язаних між собою безпосередньо чи опосередковано відносинами контролю, що провадять діяльність з передачі та/або розподілу електричної енергії і щонайменше одну з функцій з виробництва або постачання електричної енергії.

Вимоги щодо складання програми відповідності, процедури подання та погодження програми відповідності Регулятором визначені Порядком складання, подання, погодження, оприлюднення програми відповідності оператора системи розподілу, звіту про її виконання та погодження уповноваженої особи з питань відповідності, затвердженим постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1406 (далі – Порядок № 1406).

Програма відповідності АТ «Укрзалізниця» (Товариство) погоджена постановою НКРЕКП від 18 липня 2020 року № 1501 (зі змінами, погодженими постановами НКРЕКП від 03 червня 2020 року № 1052, від 10 травня 2022 № 485).

Відповідно до пункту 4.8 Порядку №1406 ОСР готує зміни до програми відповідності шляхом викладення її у новій редакції та подає її на погодження Регулятору разом із порівняльною таблицею змін, відповідними супровідними документами, передбаченими пунктом 3.3 глави 3 Порядку № 1406, та підтвердними документами, що засвідчують настання таких змін, протягом одного місяця з дня настання підстав, визначених у пункті 4.7 Порядку № 1406 (протягом місяця, після закінчення кварталу, у випадку змін у переліку суб'єктів господарювання, що входять до складу вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання (далі – ВІСГ) до складу якого входить ОСР).

Однією з підстав внесення змін до програми відповідності є внесення змін до Закону та/або Порядку №1406 в частині вимог щодо відокремлення та незалежності ОСР.

15 лютого 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України №2046-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку установок зберігання енергії» (далі – Закон №2046-ІХ), яким серед іншого передбачається, що ОСР не має права мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, управляти чи експлуатувати установки зберігання енергії, крім випадків, передбачених Законом.

Також, відповідно до Закону №2046-IX ОСР забороняється здійснювати діяльність із зберігання енергії, крім випадків, передбачених статтею 46 Закону.

З метою приведення вимог Порядку № 1406 до вимог Закону НКРЕКП постановою від 12.07.2022 № 707 внесено зміни до положень Порядку № 1406 в частині врахування вимог щодо відокремлення та незалежності ОСР від діяльності зі зберігання енергії.

У зв'язку з зазначеним на виконання вимог Закону та Порядку № 1406 АТ «Укрзалізниця» листом від 06 жовтня 2022 року № Ц-2-88/2281-22 надало на погодження НКРЕКП проєкт змін до чинної Програми відповідності.

Зміни в положеннях програми відповідності АТ «Укрзалізниця» в основному стосуються виконання вимог законодавства щодо заборони ОСР здійснювати діяльність зі зберігання енергії та права мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, управляти чи експлуатувати установки зберігання енергії, також реалізації відповідних положень.

Разом з цим, відповідно до пункту 1.2 розділу 1 змін до Програми відповідності АТ «Укрзалізниця» входить до складу ВІСГ лише разом з ТОВ «Енерго Збут Транс» – суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання електричної енергії.

У зв'язку з цим слід зазначити, що відповідно до Статуту АТ «Укрзалізниця» засновником товариства є держава в особі Кабінету Міністрів України (далі – КМУ). Управління корпоративними правами держави стосовно Товариства здійснює КМУ. Єдиним акціонером Товариства є держава в особі КМУ.

У свою чергу КМУ здійснює управління корпоративними правами суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з виробництва/постачання електричної енергії (зокрема ДП «НАЕК» Енергоатом»).

Крім цього, відповідно до Закону України «Про Кабінет Міністрів України» (далі – Закон про КМУ), КМУ:

здійснює управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами (зокрема, в енергетичному секторі), делегує в установленому законодавством порядку окремі повноваження щодо управління зазначеними об'єктами міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади (пункт 1 частини першої статті 20 Закону про КМУ);

спрямовує і координує роботу міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, які забезпечують проведення державної політики у відповідних сферах суспільного і державного життя. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади відповідальні перед КМУ, підзвітні та підконтрольні йому (частини перша та друга статті 21 Закону про КМУ);

може скасовувати акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади повністю чи в окремій частині (частина шоста статті 21 Закону про КМУ).

Зазначені повноваження Кабінету Міністрів України не поширюються на рішення міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, що видаються ними у процесі здійснення повноважень з управління корпоративними правами, що належать державі у статутних капіталах суб'єктів господарювання, які діють на підставі ліцензії на провадження діяльності з транспортування природного газу, передачі електричної енергії, юридичних осіб, що володіють корпоративними правами в таких суб'єктах господарювання.

Таким чином, КМУ здійснює прямий контроль над АТ «Укрзалізниця» та має право прямо чи опосередковано здійснювати контроль над суб'єктами господарювання, що провадять діяльність з виробництва/постачання електричної енергії, корпоративні права яких належать державі (в управлінні КМУ та/або міністерств, та/або інших органів виконавчої влади).

Враховуючи положення Закону та статті 35 (2) і (3) Директиви (ЄС) 2019/944 (стаття 26 (2) і (3) Директиви 2009/72/ЄС) КМУ розглядається як ВІСГ, до складу якого входить у тому числі АТ «Укрзалізниця».

Отже, пункт 1.2 розділу 1 змін до Програми відповідності, яким визначено ВІСГ з АТ «Укрзалізниця» потребує змін.

Крім того, відповідно до положень пункту 4.5 Порядку у разі необхідності внесення змін до програми відповідності зміни набирають чинності з дня їх погодження Регулятором. Рішення Регулятора про погодження Програми (змін до Програми) оприлюднюється разом з Програмою на офіційному вебсайті Регулятора та відповідного ОСР не пізніше п'яти робочих днів після прийняття рішення про погодження.

Враховуючи зазначене, та на підставі розглянутих документів пропонуємо:

1. Погодити зміни до Програми відповідності АТ «Укрзалізниця», погодженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 18 липня 2020 року № 1501 (зі змінами, погодженими постановами НКРЕКП від 03 червня 2020 року № 1052, від 10 травня 2022 № 485), крім пункту 1.2 розділу 1 змін до Програми відповідності АТ «Укрзалізниця».

2. Зобов'язати АТ «Укрзалізниця» до 31 грудня 2022 року привести пункт 1.2 розділу 1 змін до Програми відповідності АТ «Укрзалізниця» у відповідність із законодавством.

Начальник Управління стратегічного розвитку та міжнародної координації

О. Голембівська

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про погодження змін до Програми відповідності акціонерного товариства «Укрзалізниця»

Відповідно до статті 48 Закону України «Про ринок електричної енергії» та з урахуванням листа акціонерного товариства «Укрзалізниця» від 06 жовтня 2022 року № Ц-2-88/2281-22 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Погодити зміни до Програми відповідності акціонерного товариства «Укрзалізниця», погодженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 18 липня 2020 року № 1501 (зі змінами, погодженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 03 червня 2020 року № 1052, від 10 травня 2022 № 485), крім пункту 1.2 розділу 1 змін до Програми відповідності акціонерного товариства «Укрзалізниця».

2. Зобов'язати акціонерне товариство «Укрзалізниця» до 31 грудня 2022 року привести пункт 1.2 розділу 1 змін до Програми відповідності акціонерного товариства «Укрзалізниця» у відповідність із законодавством.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський